

واکاوی ادراکات حسی در معماری از دیدگاه پیتر زومتور با رویکرد پدیدارشناسی، نمونه موردی کلیسا کلاوس و حمام والس

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۲۸

کد مقاله: ۵۵۵۵۵

محمد بهزاد پور^۱، فاطمه حق پرست^{۲*}، مبیناعباسی^۳

چکیده

انسان به واسطه حضور مداوم در محیط ارتباطی تنگاتنگ و چند جانبه با محیط پیرامون خود را دارد، بدین رو همواره مانوس شدن با آن چالشی کتمان ناپذیر است. اطلاعات محیطی توسط حواس پنجگانه دریافت می شوند این داده ها در خلال دریافت های حسی رسیدن به معنا را میسر می سازند و کنشی دو سویه بین انسان و محیط پدید می آورند. معماران با فلسفه و تئوری برای خلق تعاملات و ادراک محیطی در تلاشند از نظریه های عنوان شده در قالب ادراکات پیرامون پدیدارشناسی است. ایده های برآمده از این تفکر درصدد خلق فضا با کیفیتی ادراک گونه و فارغ از شکل قالبی در آمدند. معماری کنونی به خصوص در ایران از خلا هویت و ادراک در درون خود رنج می برد مسئله ای مهم که در دهه های گذشته ایران به خوبی به آن پرداخته شده بود. از معماران برجسته این سبک می توان به پیتر زومتور اشاره کرد. هدف این پژوهش کاوش در پدیدارهای موجود در دو بنای برادران کلاوس و حمام والس که با تفکر ادراکی و معماری حسی توسط پیتر زومتور طراحی شده اند خواهد بود. روش تحقیق در مقاله حاضر تحلیلی = توصیفی و ابزار کتابخانه ای مقالات معتبر علمی، و غیره است. زومتور خط فکری خود را اتمسفر وجود بنا جستجو و با رویکردی تحلیلی از حس فضا و تعلق مکان حمام والس را طراحی می کند. برانگیختن ادراک حسی، تعلق را ایجاد و فضا را به مکان تبدیل خواهد کرد. وی به دنبال پدیدار مکان و اتمسفر وجودی بنا کلیسای برادران کلاوس را خلق می کند، چیزی که معماری وی را متمایز می کند. رفع نیازهای فیزیکی و درونی مخاطب و القای هویت هر مکان است. بناهای طراحی شده توسط زومتور همزیستی لذت بخشی با محیط پیرامون خود دارند، گویی بخشی از محیط قرار گرفته در آن را تشکیل می دهند. حس مکان و حس زمان از اصول فلسفه پدیدارشناسی و حلقه مفقودی بناهای عصر حاضر به خوبی در کارهای وی تجلی می شود. در نتیجه این پژوهش با تجزیه و تحلیل این بناها به نقش مثبت حواس پنجگانه در تجربه ملموس و دورنی بین محیط و انسان پی برده شد. که با تحریک آنها میشود در راستای پذیرش ادراکی بناها قدم نهیم.

واژگان کلیدی: پدیدارشناسی، حس، مکان، پیتر زومتور

۱- استادیار و عضو هیئت علمی گروه معماری دانشکده فنی مهندسی، واحد هشتگرد، دانشگاه آزاد اسلامی، هشتگرد، البرز، ایران

۲- پژوهشگر مقطع کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه رجا قزوین، ایران (نویسنده مسئول)
Haghparsat.fateme1992@gmail.com

۳- پژوهشگر مقطع کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه رجا قزوین، ایران

۱- مقدمه

معماری حکمتی است که از آغاز آفرینش بخش اعظمی از حواس آدمی را معطوف خود ساخته است و در طول تاریخ به واسطه نیازهای مختلف به صورت کم و زیاد در برانگیختن ادراک و حس تعلق تاثیر گذار بوده است. به دنبال فهم محیط، اخت و تعلق پدید می آورد رویکرد پدیدار شناختی در تاثیرات ادراکی و وجودی محیط بر آدمی کنکاش می کند. پدیدار ها آگاهس مستقیم و بی واسطه نه بر مبنای ذهنیت و عقل گرایی بلکه از طریق معنا بخشی در ضمیر و فهم را شامل می شوند. انسان به واسطه حضور در محیط قادر به درک آفرینش وجودی آن خواهد بود. این درک بر احساس و رفتار فرد برای همیشه تاثیر گذار است. حلقه مفقودی معماری عصر حاضر بالاحض در ایران عدم درک و پذیرش فضا است. خلا هویتی و ادراکی بناها سرگستگی و بی تفاوتی را به همراه داشته است. پیتر زومتور از جمله معمارانی است که با تحریک ادراکات حسی درک بنا را میسر ساخته است. هدف این پژوهش واکاوی عناصر محرک در مکاشفه و القای فهم فضا در بناهای برادران کلاوس و حمام والس است که توسط وی طراحی شده است و می تواند به الگو برداری و طراحی هوشمندانه منجر شود. خلق فضاهایی با کیفیت ملموس و ادراکی بر مبنای پدیدارشناسی نقش بسزایی در احراز هویتی که انسان همواره در صدد تجسد و رسیدن به آن است خواهد داشت. بنابراین پرداختن به آن از اهمیت بالایی برخوردار است. بی هویتی در بناهای کنونی و از دست رفتن مفهوم مکان در معماری معاصر حس تعلق بر مفاهیم بنیادی آن را دچار تزلزل کرده است که نتیجه آن نوعی تحیر و کرحتی محیطی را به دنبال داشته است با این وجود بررسی آن ضرورتی کتمان ناپذیر است. چگونگی تجلی ادراک در فضاهای طراحی شده توسط زومتور پرسشی است که پژوهش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی و ابزار کتابخانه ای، مقالات معتبر علمی، پایان نامه ها و غیره در صدد پاسخ به آن برآمده است.

۲- پیشینه تحقیق

در زمینه پدیدار شناسی تحقیقات گسترده ای در حوزه های مختلف صورت گرفته است با این وجود بررسی و آنالیز آثار معماری پیتر زومتور از سردمداران معماری پدیدار ها و ادراک چند حسی بنا کمتر مورد توجه قرار گرفته است پژوهش حاضر با تحلیل و نمونه های موردی مورد مطالعه سعی در توصیف اندیشه های زومتور دارد.

جدول ۱- نگاهی بر پیشینه پژوهش (ماخذ: نگارندگان)

ردیف	عنوان	انتشارات	سال چاپ	نویسندگان	خروجی
۱	جایگاه پدیدارشناسی در تحلیل معماری و محیط	آرمان شهر	۱۳۹۱	محمد رضا شیرای	پدیدارشناسی اساسا واژه ای فلسفی است که هر یک از فیلسوفان به شیوه های خاص خود با آن بر خورد می کنند. پدیدار شناسی در حوزه معماری و محیط کلیتی سازمان یافته نیست بلکه گفتمانی زنده و در حال پیشرفت است که حالات وجودی ما در جهان هستی را مورد توجه قرار می دهد.
۲	هویت و مکان با رویکردی پدیدار شناسانه	هویت شهر	۱۳۹۰	محسن تابان، محمد رضا پور جعفر و حسنعلی برومند	مکانها مرکز اصلی تجربه بلا فاصل هستند، فقدان سرشت ب محیط های بی هویت یگانگی و یگانه پنداری کاراکترهای انسان و محیط را سبب شده و مبدل به عامل سرنوشت سازی در از دست رفتن حس مکان می شود.
۳	تبیین مراتب و فرایند های ادراک انسان و نقش آن در کیفیت خلق آثار معماری بر اساس مبانی حکمت متعالیه	پژوهش های معماری	۱۳۹۶	سمانه تقدیر	بر اساس حکمت متعالیه رابطه نفس و عوالم هستی وجود دارد، مراتب ادراک عبارت اند از : حواس ظاهری و حواس باطنی که همگی زمینه ساز ادراک اند می توان گفت کیفیت آثار معماری در دو بخش محتوی و کیفیت قابل بررسی است، محتوی اثر معماری یک معمار از استعداد ذاتی وی سرچشمه میگیرد حال آنکه کیفیت اکتسابی و بالفعل است.
۴	بررسی آثار منتخب پیتر زومتور	هنر های زیبا	۱۳۹۵	مرتضی نیک فطرت و الهام موسی پور	از دیدگاه زومتور تجربه مکان اصلی ترین رکن و ادراک است و مکان زمانی معنا پیدا میکند که تجربه حسی در آن همچون بو، صدا، بنا و غیره با یادآوری بخشی از وجود به انجام رسیده باشد هرچقدر کیفیت مکان بالاتر باشد حس تعلق به آن بیشتر خواهد شد.

محیط کالبدی از طریق تاثیر گذاری بر فعالیت ها و معانی خاص بر رفتار افراد تاثیر گذارند و همچنین ویژگی کالبدی و ارزش گذاری احساس معیاری برای تفسیر رابطه انسان و مکان می تواند باشد که در دو دسته معانی و فعالیت ها قابل بررسی اند.	محمد صادق فاحت	۱۳۸۵	هنرهای زیبا	مفهوم حس مکان و عوامل شکل دهنده آن	۵
--	----------------	------	-------------	------------------------------------	---

پدیدار شناسی نزد فیلسوفان بهد معانی مختلف تعبیر شده است میتوان بیان داشت پدیدارشناسی گفتمانی زنده است که چیستی و ماهیت انسان را مورد کاوش قرار میدهد و به بعدهای مختلف وجودی انسان میپردازد اما دامنه آن هرگز بر فلسفه محدود نگردد بلکه عرصه های مختلف دانش من جمله معماری را دربرگرفت و افقی نو به درک و دریافت معماری و محیط و تاثیرات آن بر حالات و ادراک انسان را فراهم آورده است. پدیدار شناسی محیط در ایجاد فضاهای واجد معنا و برانگیختن حواس ب دنبال آن ادراک و هویت بخشی نقش به سزایی ایفا میکند.

۲-۱- دیدگاه صاحب نظران

جدول ۲- دیدگاه صاحب نظران در رابطه با پدیدارشناسی (ماخذ: نگارندگان)

هایدگر	پدیدارشناسی علم پدیدارهایی است که مجال یافته اند بر حواس انسان آشکار شوند. (هایدگر ۲۰۱۰)
مرلوپنتی	پدیدار شناسی ادراک جوهره پدیدارها و مطالعه ماهیت آنها می داند. (مصطفوی، ۱۳۹۱، ۴۸)
پالاسما	پدیدارشناسی هنر ظریف مواجهه با جهان است. (شیرازی، ۱۳۹۱، ۱۰)
شولتز	پدیدارشناسی راهی است که هدف از پیمودن آن، فراهم آمدن امکان دسترسی به ساختارها و معنای زیست جهان اسن. (شولتز ۱۳۸۸)

۳- مبانی نظری

۳-۱- پدیدارشناسی

از ریشه یونانی phainein گرفته شده که به معنای نمایش دادن و نشان دادن است و آن را «پدیدارشناسی» ترجمه کرده اند (لیوتار، ۱۳۷۵) پدیدارشناسی از نظر لغوی، عبارت است از مطالعه پدیده ها از هر نوع و توصیف آنان با در نظر گرفتن نحوه بروز تجلی آنها، قبل از هرگونه ارزش گذاری، تأویل و یا قضاوت ارزش. این واژه در اصطلاح فلسفی در معانی گوناگونی به کار می رود. (ساکولوفسکی، ۱۳۸۴، ۵۶) در بیانی ساده پدیدارشناسی مطالعه ای تفسیری از تجربیات انسان است. هدف از آن شناخت موقعیت ها، رویدادها و معنی و تجربیات انسانی به گونه ای است که در زندگی روزمره انسان رخ می دهد. (Eckartsberg, 1998, 3)

۳-۱-۱- پدیدارشناسی در معماری

پدیدارشناسی از جهان قابلیت تدارک بستری برای تاویلی نو و بدیع از وضعیت و موقعیت معماری معاصر و کهن و نیز جهان پیرامون را در خود نهفته دارد و آن را شیوه قابل اعتماد و عمیقی جهت درک معنا می دانند.

۳-۱-۲- تعریف مکان

در حالی که فضا را گستره ای باز و انتزاعی می بینیم، مکان بخشی از فضا است که به وسیله شخصی یا چیزی اشغال شده و دارای بار معنایی و ارزشی است. (مدنی، ۱۳۷۹، ۳۲) لینچ معنای مکان را حاصل رابطه بین عناصر فضا با ساختارهای ذهنی مشاهده گر می داند. در این تعریف منظور از عناصر و اجزای فضا عواملی است که محیط کالبدی به وسیله آن تعریف می شود و الگوهای ذهنی در برگیرنده تمام مفاهیم و ارزش هایی است که شامل فرهنگ، منش، موقعیت، تجربه و ... استفاده کنندگان از فضا است. (لینچ، ۱۳۸۷، ۷۶)

۳-۱-۳- پدیدار مکان

انسان از ابتدا دریافت که طبیعت از عناصری وابسته تشکیل شده که وجوه بنیادین بودن را بیان می کند، چشم اندازی که وی در آن زیست می کند جریان صرف پدیده ها نیست بلکه دارای ساختار بوده و به معنای تبحر می بخشد. ایجاد یک مکان به معنای بیان گوهر وجود هستی است، محیط انسان ساختی که انسان در آن زندگی می کند تنها ابزاری علمی یا نتیجه رویکردهای بی هدف نیست بلکه واجد ساختار بوده و معناها را تجسد می بخشد. (زاکری محسن، ۱۳۸۸)

۳-۱-۴- حس مکان

حس مکان به معنای ادراک ذهنی مردم از محیط و احساسات کم و بیش آگاهانه از محیط بوده است که شخص را در ارتباطی درونی با محیط قرار می دهد، طوری که فهم و احساس فرد با زمینه های محیطی پیوند خورده و یکپارچه می شود. این حس عاملی است موجب تبدیل شدن یک فضا به مکانی با خصوصیات حسی و رفتاری ویژه ای برای افراد حاصل می گردد. (فلاح، ۱۳۸۵)

۳-۱-۵- ادراکات حسی

ادراکات انسان تحت تاثیر روابط وی با انسان های دیگر قرار می گیرد و شناخت انسانها از پدیده های پیرامون مبتنی بر برداشت های مشترکی است محمل بروز و تحقق آن زیست جهان است، جهانی که به آدمیان امکان می دهد روابط، کنش ها و واکنشهای متقابل خویش را شکل دهند از این رو معنی و ماهیت پدیده مبتنی بر وفق جمعی از اشتراک و تعامل بین اذهان بر می خیزد. (پرتویی، ۱۳۸۷، ۴۱) احساس اولین مرتبه ادراک است و حواس ظاهری و حواس باطنی از قوای ادراک حسی نفس اند از نظر صدرالمطالین حواس ظاهری قوایی هستند که امور خارجی را درک می کنند و انواع حواس ظاهری عبارت اند از: حس بینایی، لامسه، چشایی، بویایی و شنوایی. (ملاصدرا، ۱۳۷۸، ۱۶۹).

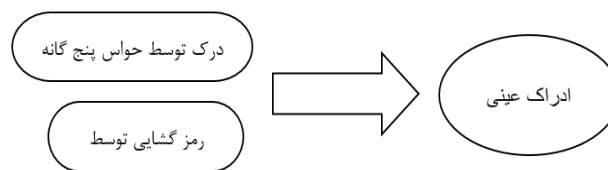
مراحل ادراک حسی به این ترتیب است:

مرحله اول: انعکاس واقعیت های خارجی به وسیله حواس پنج گانه

مرحله دوم: نفس انسان است که از تصاویر و رمز ها علم به دست می آید (توسط حس مشترک).

مرحله سوم: مرحله مهم ادراک است که نفس پس از توجه و علم حضوری به محصول حواس خود از روی آن ها صور ذهنی،

عین خارجی را بازسازی می کند. (ریاحی، ۱۳۹۰، ۱۳)

دیagram ۱ - مراحل رسیدن به ادراک (ماخذ: نگارندگان)

۳-۲- نگاهی به زندگی و اندیشه های پیتر زومتور

پیتر زومتور در ۲۶ آوریل ۱۹۴۳، در باسیل سوئیس، به دنیا آمد. دوران نوجوانی خود را در کارگاه پدر، به پیشه نجاری پرداخت. زومتور در سال ۱۹۶۶ با ورود به انستیتو معماری پراگ، عملاً وارد دنیای معماری شد. خلاقیت و نبوغ وی باعث شد که در همان اوایل فعالیت به عنوان معمار، برنامه ریز و تحلیل گر در گروه حفظ آثار روستاهای تاریخی، به کار گرفته شود. پیتر زومتور را بیشتر به عنوان یک معمار فیلسوف می شناسند. تاثیر اندیشه های هایدگر و پدیدارشناسی او در آثار زومتور، مشهود است. او در سال ۲۰۱۲، موفق به دریافت مدال طلای سلطنتی انگلستان، که از معتبرترین جوایز معماری جهان است، گردید. (خطیبی، الماسی، ۲۰۱۸) زومتور، در کتاب معماری اندیشی، به این نکته اذعان می دارد، که همواره به دنبال خلق حس " در فضا است که فراتر از اصول و فرمولهای ترکیب بندی است. بنیان کار زومتور بر آفرینش " اتمسفر " استوار است. وی معتقد است که اثر معماری تنها زمانی می تواند از کیفیت های اثر هنری برخوردار باشد که ترکیب فرم ها و محتوایش، اتمسفر پر قدرتی بیافریند که بتواند مخاطب را تحت تاثیر قرار دهد و زمانی این تاثیرگذاری تام و تمام است که اثر بتواند کل سرشت وجودی انسان را اعم از ادراکات حسی پنجگانه او و جان وی را تسخیر کند (پالاسما، ۱۳۹۴)

۳-۲-۱- رویکرد پدیدار شناسانه پیتر زومتور

رویکرد پدیدارشناسانه پیتر زومتور، چرخش نگاه معماران از درجه نگاه پوزیتویستی انسان به نگاه چند حسی است. یعنی نگاه به انسان در معماری مدرن که به مثابه ابژه تعریف شده در معماری چند حسی به نگاه ادراکی و کنشگری و کنش پذیری که همه حواس انسان به محیط درگیر می شود، تبدیل گردد. (شلویری، ۱۳۹۴)

۴- یافته ها

۴-۱- نمونه موردی اول (حمام والس)

حمام آب گرم که در سال ۱۹۹۶ ساخته شد، به عنوان بخش اضافه شده به یک هتل بود. هر دو ساختمان هتل و آب گرم رو به دره ی عمیقی در نزدیکی آن و رو به شرق واقع شده اند. این بنا در ارتباط با طبیعت در گودال قرار گرفته است به منظور احترام به طبیعت با استفاده از متریاال های محلی یا بوم آورد و سقف سبز در پیوند با طبیعت و ایده ی ایجاد یک فرم سازه غار یا معدن مانند بود. در هماهنگی با محیط طبیعی اطراف حمام های آب گرم در زیر سقف سبز که بخشی از آن داخل تپه فرو رفته قرار گرفته اند.

تصویر ۳- حمام والس

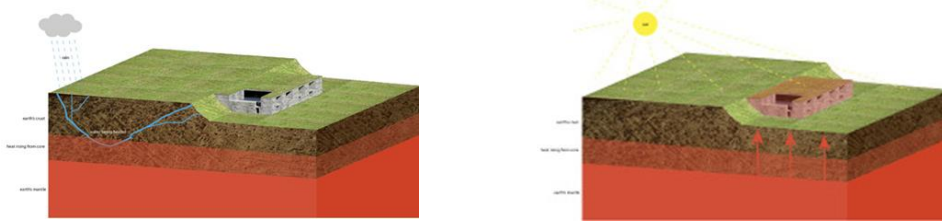
تصویر ۲- حمام والس

(www.etoood.com)

تصویر ۱- حمام والس

پیتر زومتور بر این عقیده است که معماری می بایست بیانگر مکان بوده و پیوندی در بین خود و تاریخچه خود را پیدا کند و در عین حال رشته تمرکز، هدف و کارکرد را از دست ندهد. در مکان، ظاهر و فیزیک وقتی مشاهده می شود که سابقه کامل و تاریخچه کامل را نشان دهد چون تاریخچه نشان دهنده بدنه و هسته جهانی است.

تصویر ۴ و ۵- تابش خورشید و بارش باران بر حمام والس (منبع وبگاه: www.etoood.com)

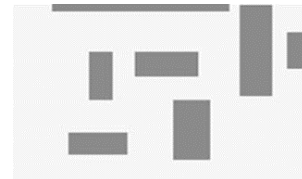
تصویر سمت چپ: نحوه رسیدن آب بارش باران و آب های سطحی رانشان می دهد. که از کوهستان های پشت بسترها وارد میشود این آب از طریق خلل و فرج زمین وارد شده و توسط گرمای هسته زمین گرم شده و به دمای ۳۰ درجه رسیده و وارد فضا می شود.

تصویر سمت راست: تابش نور خورشید را نشان می دهد که در طول روز انرژی حاصل از تابش خورشید به همه بخش ساختمان و زمین مجاور می تابد و این گرما که هم از تابش و از هم هسته زمین صورت گرفته سنگ به کار برده شده در حمام را گرم نگه می دارد.

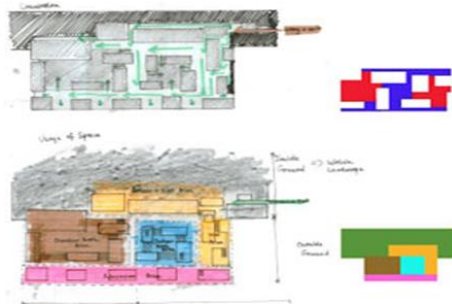
تصاویر ۶ و ۷- دماهای مختلف مجموعه در حجم و پلان (منبع وبگاه: www.etoood.com)

در تصویر فوق هر اتاق با کد رنگ مختص خود حس بینایی و لامسه را ادغام می کند زومتور در تلاش است اتسمفر وجودی هر فضا را به نمایش بگذارد اتاقهایی با تنالیته رنگ آبی، آب با دماهایی کمتر و اتاقهایی با تنالیته قرمز، آب با دمایی بیشتر را ارایه می دهد.

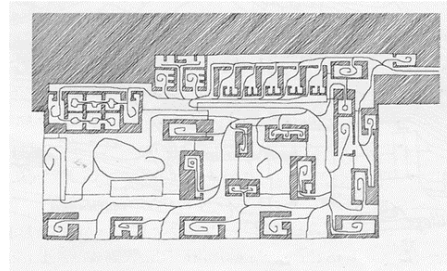

تصاویر ۸ و ۹ و ۱۰- روند شکل گیری این مجموعه (منبع وبگاه: www.etoood.com)

به عقیده پیتر فهم و احساس ریشه در گذشته دارد و بنا زمانی از سوی محیط پذیرفته می شود که بتواند احساس و فهم را به شیوه های گوناگون به خود جلب کند، از این رو متنی که با یک بنا آفریده می شود باید قوانین فرایند یاد آوری را محترم بشمارد. (معماری اندیشی، ۱۳۹۳، ۲۶) بازآفرینی و احیا هویت تاریخی بنا موجبات فهم و تعلق در بستر محیط را فراهم آورده است.

تصویر ۱۲- سیر کولاسیون حرکتی حمام

تصویر ۱۱- سیر کولاسیون حرکتی حمام والس

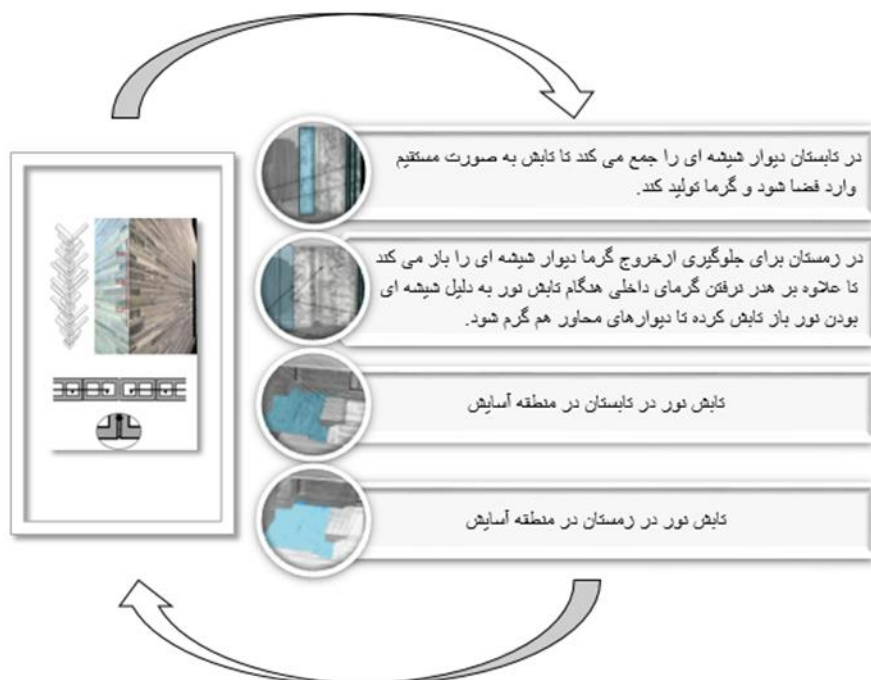
(منبع: www.pinterest.com)

پلان طراحی شده و سیستم ریتمیک بین بلوک ها، فضا مرموز و راز آلودی را ایجاد کرده و کاربر را برای کشف و بررسی در آن به وجد می آورد.

تصاویر ۱۳ و ۱۴- برش عرضی و طولی از حمام والس (www.pinterest.com)

دیاگرام ذیل نشان دهنده استفاده از تابش نور و کشاندن هوشمندانه آن به داخل بنا با زوایا و مقدار کنترل شده که تعاملات بنا با عناصر طبیعی را افزایش داده و به تنظیم شرایط محیطی کمک شایانی کرده است.

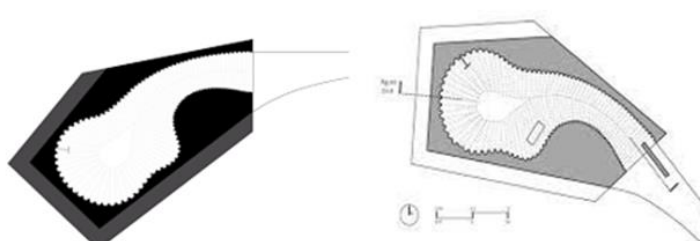
دیاگرام ۲- دیاگرام تابش نور به فضای حمام (ماخذ: نگارندگان)

۲-۴- نمونه موردی دوم (کلیسا کلاوس)

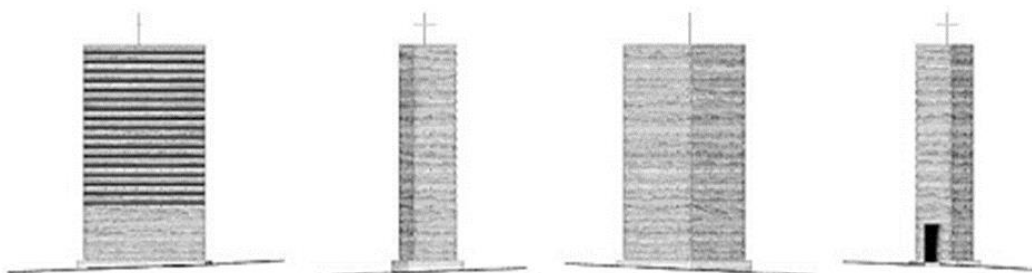
کلیسای برادران کلاوس در سال ۲۰۰۷ توسط پیتر زومتور طراحی و ساخته شد بنا از بی نظیر ترین تلفیق های ممنظر طبیعی المان گردید. روش ساخت، متریال و بازی با نور و سایه در جای جای کلیسا ادراکی چند جانبه و حسی پدیدار می کند. گزاره فرم ضمن تاکید از چیزی تبعیت نمی کند بلکه ماحصل فرآیند پرسش به پاسخ هستی اثر می باشد و نوعی انطباق سنت و مدرنیته را جلوه گر می کند که حواس انسان را به تسخیر در می آورد.

تصویر شماره ۱۷- پلان کلیسا

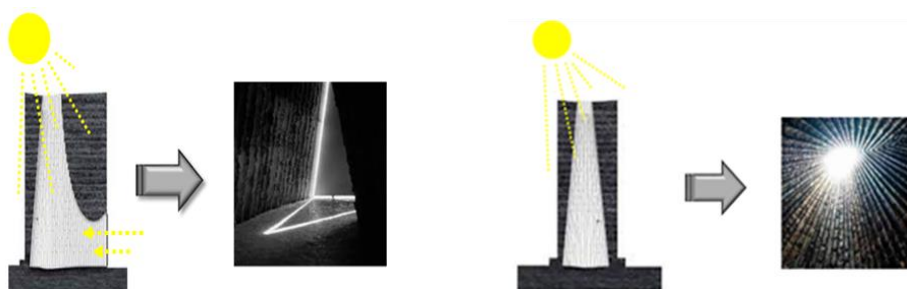

تصاویر ۱۵ و ۱۶- پلانهای کلیسا کلاوس
(منبع: www.djegova.files.wordpress.com)

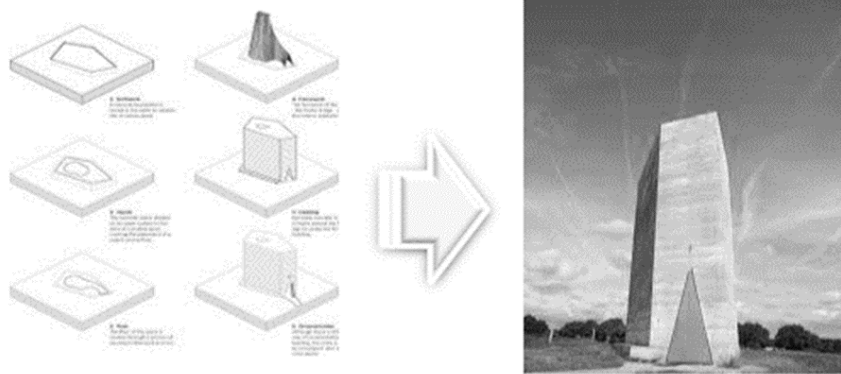
تصویر شماره ۱۸: چهار نمای اصلی کلیسا کلاوس (منبع: www.pavlinalucas.com)

بازتاب نور از سقف و بازی با سایه سبب تعریف فضا با سلسله مراتب دیداری شده که نظم پیچیده داخل بنا پدید می آورد کنش بین نور و سایه از دیواره ها تبدیل به ادراک فضایی خاطرانگیز و جوی رمزآلود می شود که انسان را به ماورا و معنویت پیوند میدهد. در مرکز بنا دریاچه ای درخشان در تعامل با نوردریافتی از سقف تبدیل به محرابی می شود که با ادراک درونی پیوند میخورد که منطبق با اتمسفر وجودی محراب است.

تصاویر ۱۹ و ۲۰- تابش نور و زوایای نور در کلیسا کلاوس (منبع: www.archdaily.com)

اگر ترکیب بندی یک بنای بتنی بر ضد هارمونی ها، ریتم های گسسته و شکسته ساختاری باشد احتمالاً می تواند به ما پیغامی منتقل کند. (معماری ادنیسی، ۱۷، ۱۳۹۳) فرم مستطیلی بنا در تضاد با فضای مخروطی داخل، ضد هارمونی دلچسب و گریزی معمارانه به قوه دیداری می زند که ناهمگونی هیجان انگیزی را پدید می آورد و ذهن را در کنکاش بین آنچه دیده هست قرار می دهد.

تصاویر ۲۱ و ۲۲ - نمای کلی از کلیسا کلاوس و روند شکل گیری (منبع: www.pia.sjtu.edu.com)

مواد میتوانند در بستر یک ابژه معمارانه کیفیتی شاعرانه به خود بگیرند مشروط بر این که معمار بتواند شرایط معنادار و مناسبی برای آنها فراهم بیاورد. (معماری شناسی، ۱۱، ۱۳۹۳) ترکیب پتانسیل ذاتی مواد با محیط اطراف توجیهی خلاقانه در احترام به پیرامون را داراست. تنه درختان متعلق به آن ناحیه در فضای داخلی با عنوان سازه و بتن در ترکیب با آن در ۲۴ لایه ساخته شده و در انتها بدون آسیب رساندن به بتن به آتش کشیده شدند بدین رو سطح داخلی بتن به شکل نی های فلوت تجربه ای متفاوت در لامسه، دیدار و ادراک به وجود آورده است.

تصویر ۲۳ - متریال به کار رفته در کلیسا (ماخذ: نگارندگان)

۵- تحلیل یافته ها

جدول شماره ۳- ادراکات عناصر تشکیل دهنده فضا در کلیسا کلاوس (ماخذ: نگارندگان)

معنا	حس و ادراک	نحوه استفاده	ردیف	www.pia.sjtu.edu.cn	
تاکید و توجه به خاصیت انعکاس و آینه ای آب در جهت نشان دادن تصویر صادقانه جهان.	آرامش و حس سرزندگی	آب: استفاده از منابع طبیعی (آب حاصل از برف و باران محیط)	۱	عناصر محیطی	عناصر تشکیل دهنده فضا در کلیسا برادر کلاوس
ایجاد سلسله مراتب و فضا سازی با نورپردازی (مرزهای روشن تا تاریک)	درخشش و روشنایی، حس و ادراک بیدار شدن	نور: بهره گیری از نور طبیعی، همانند عالم طبیعت و توجه به منابع مختلف.	۲		
تاکید بر مصالح بومی رایج در دشت فلویه (جایگاه کلیسا)	ویژگی هایی از قبیل بو و رنگ و حس زنده شدن	چوب: بهره گیری از چوب درختان کاج	۳		

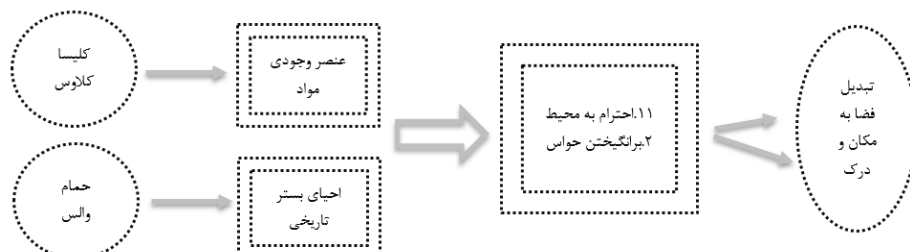
عناصر کالبدی	۴	بتن: تعریف و ترکیب متفاوت از عناصر تشکیل دهنده بتن	درک از بتن یا حس دیده شدن بتن یا لمس آن حس جالبی نیست، بتن خشن و زبر است.	به کار بستن بتن به شیوه ای غیر متداول و استفاده از آن در جهت معنا دادن.
--------------	---	--	---	---

جدول شماره ۴- ادراکات عناصر تشکیل دهنده فضا در حمام والس (ماخذ: نگارندگان)

معنا	حس و ادراک	نحوه استفاده	ردیف	 www.pia.sjtu.edu.cn	عناصر محیطی	عناصر تشکیل دهنده فضا در حمام والس
تاکید بر مصالح بومی رایج	استحکام	متریال: استفاده از شصت هزار تخته سنگ که باعث ایجاد درخشش در کنار کوه	۱			
بازی نور و سایه از فضای باز به بسته. داخل بنا: احساسات را متحیر میکند	درخشش و روشنایی، حس و ادراک بیدار شدن	نور: شکاف های سقف که باعث ایجاد خطوطی از نور می شود.	۲			
صداهای مختلف از آب در اتاق ها حس خوشحالی تماشاگران مجموعه ای از فضاهای مکعبی با آدم های برهنه فضای مرموزی ایجاد می کند	ارامش و سکوت	صدا: در موقع راه رفتن و برخورد پا با آب تجربه می شود	۳			
تعیین عملکرد و دمای هر فضا	شوق و اشتیاق محرک بینایی	رنگ: هر اتاق کد رنگ منحصر به خودش را دارد.	۴	عناصر کالبدی		

۶- نتیجه گیری

پاسخ پرسش مقاله با بررسی بخش های مختلف نمونه های موردی و تجزیه تحلیل بنیان طراحی در اندیشه های زومتور بدین صورت داده می شود که استفاده از پدیدارها، امسفر وجودی مواد، ساختار، مقیاس در تحریک ادراکات تا حدود قابل قبولی موثر خواهد بود. زومتور سعی در ایجاد تجربه ای فراتر از جهان ملموس داشته است که با هویت بخشی در بستر تاریخی و برانگیختن حواس پنج گانه کنش دلپذیری بین محیط و انسان ایجاد شده و تبدیل به تجربه ای ملموس و درونی می شود. مفهوم پدیدار شناسی در کارهای وی نقشی کلیدی و مهم ایفا کرده و انسان را با جهان درونی و ماورایی پیوندی دلپذیر ایجاد می کند. مصالح، جلوه ها، نور، رنگ همه در راستای تحقق بخشیدن به پذیرش ادراکی قدم می نهند. این دو بنا با احیای هویتی، تاریخی و اتمسفری خود فضا را به مکان و مکان را قابل درک کرده اند. حلقه ی مفقودی معمار یمدرن عدم وجود پارامترهای هویتی و تعلق است که نقشی کلیدی در القای تعلق خاطر محیطی ایفا می کند. امید است با بهره گیری از پدیدارها و اتمسفر وجودی آفرینش در جهت اعتلای مکان ها و معماری گام نهیم.

دیاگرام شماره ۴ فضا مکان (ماخذ: نگارندگان)

۱. بزرگی، وحید، (۱۳۷۵) پسانوگرایی، دریدا فوکو و لیوتار، سیاسی اقتصادی، تهران
۲. بهزادپور، محمد، حسن پور، فریده، (۱۳۹۹) مکان و لامکان، تهران، طحان
۳. پالاسما، یوهانی، (۱۳۹۲)، کتاب دست متفکر، ترجمه: اکبری، علی، تهران، پرهام نقش
۴. پورعلی، مصطفی، درباره پدیدارشناسی در معماری، (۱۳۹۰)، صفا، تهران
۵. تابان، محسن، (۱۳۹۰) هویت و مکان، رویکرد پدیدارشناسانه، تهران، هویت شهر
۶. تقدیر، سمانه (۱۳۹۶)، تبیین مراتب و فرایندهای ادراک انسان و نقش آن در کیفیت خلق آثار معماری بر اساس مبانی حکمت متعالیه، تهران، پژوهش های معماری اسلامی
۷. پرتویی، پروین، (۱۳۸۷) پدیدارشناسی مکان، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، تهران
۸. تقوی، نگار، صالح آبادی، امیرمحمد. نگاه معنایی پیتر زومتور به عناصر طبیعی در کلیسا برادر کلاوس. مجموعه مقالات کنگره بین المللی معماری و شهرسازی معاصر پیشرو در کشورهای اسلامی ۱۳۹۷
۹. زومتور، پتر (۱۹۹۸)، معماری اندیشی، ترجمه: علیرضا شلویری، تهران، حرفه هنرمندان
۱۰. ساکوفسکی، (۱۳۸۴)، درامدی بر پدیدارشناسی، ترجمه محمدرضا قربانی، تهران، گام نو،
۱۱. شولتس، دوان، شولتس سیدنی ال، (۱۳۹۹)، نظریه های شخصیت، تهران، روان
۱۲. شیرازی، محمد رضا، (۱۳۹۱)، معماری حواس و پدیدارشناسی ظریف یوهانی پالاسما، تهران، رخداد نو
۱۳. شیرازی، محمد رضا، (۱۳۹۱)، جایگاه پدیدارشناسی در معماری و محیط، آرمان شهر، تهران
۱۴. فلاحت، م. (۱۳۸۵). مفهوم حس مکان و عوامل شکل دهنده آن. هنرهای زیبا، (۲۶)، ۵۷-۶۶.
۱۵. لینچ، کوین، (۱۳۸۷)، تئوری شکل شهر، ترجمه سید حسن بحرینی، تهران، دانشگاه تهران
۱۶. مصطفوی، شمس الملوک، (۱۳۹۴) جنبش پدیدار شناسی، در گفتگو با علی بابایی، اطلاعات حکمت و فلسفه، ش ۱۲
۱۷. مدنی پور، علی، ۱۳۷۹، طراحی فضای شهری نگرشی بر فرایندهای اجتماعی و مکانی، ترجمه فرهاد مرتضایی، تهران، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری
۱۸. نیک فطرت، مژده، موسی پور، الهام، (۱۳۹۵)، بررسی آثار منتخب پیتر زومتور، دومین کنفرانس بین المللی معماری و عمران، دانشگاه شهید بهشتی، تهران
۱۹. نیک فطرت، مرتضی، رهیافت پدیدار شناسی در اندیشه پیتر زومتور، انتشارات علم معمار، تهران، ۱۳۹۴
20. Relph, E. (1976). Place and placelessness. London:pion
21. Von Eckartsberg, R. (1998b). Existentialphenomenological research. In R. Valle (Ed.), Phenomenological inquiry in psychology . New York:plenum.
22. Heidegger, Martin; Logic: The Question of Truth; Thomas Sheehan (trans.); Indiana University Press, 2010